

Skötselplan för naturreservatet Täljstensskogen

Denna skötselplan är en bilaga till länsstyrelsens beslut 2018-12-11 om bildande av naturreservatet Täljstensskogen.

Innehållsförteckning

1. Allmänt	2
2. Reservatets syfte	2
3. Prioriterade bevarandevärden	3
4. Uppgifter om naturreservatet	3
5. Mål och åtgärder	3
5.1 Skog	3
5.1.1 Skogliga värdekärnor	4
5.1.2 Skogliga utvecklingsmarker/skyddszoner	6
5.2 Våtmarker och vattendrag	7
5.3 Kulturmiljövärden	8
5.4 Information och anläggningar	8
5.5 Gränser	9
5.6 Tillfartsvägar	9
6. Sammanfattning av skötselåtgärder	10
7. Källhänvisning	10

Bilagor

A. Översiktskarta

B. Skoglig naturvärdesklassning samt fornlämningar

1. Allmänt

Denna skötselplan anger riktlinjerna och målen för skötseln av **naturreservatet Täljstensskogen**. I reservatet ingår även en liten del av Tärendöälven som ingår i Torne och Kalix älvsystem, vilket är skyddat inom Natura 2000, EU:s nätverk av skyddade områden. Vid planering och utförande av skötselåtgärder ska syftet med naturreservatet och reservatsföreskrifterna vara styrande. Andra aktuella regelverk och riktlinjer ska också beaktas.

Bevarandemålen för de ingående naturtyperna styr vilken slags naturvårdande skötsel som planeras. I Bilaga B visas reservatets naturvärdesklassning.

Naturreservatet ingår i en privat fastighet (Saittarova 11:1) där intrångsavtal är tecknat. Större skötselåtgärder ska alltid föregås av samråd med markägaren.

2. Reservatets syfte

Syftet med reservatet är att bevara områdets värdefulla naturmiljö med dess ovanliga geologi och speciella flora. Syftet är också att bevara strandmiljöerna längs Tärendöälven med dess naturliga hydrologi, geologiska processer, nipor samt ravin- och bottenmiljöer. Skogar, våtmarker, vattendrag och andra ingående ekosystem ska ges förutsättningar att utvecklas naturligt. Syftet är även att motverka fragmentering av området och att de delar av reservatet som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd. Inom ramen för ovanstående är reservatets syfte också att ge möjlighet till naturupplevelser och friluftsliv.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras.
- Hela området lämnas för fri utveckling.
- Vid behov återställa områdets naturliga hydrologi genom att till exempel lägga igen diken eller återställa vattendrag efter flottledsrensning.
- Främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet tas bort, i de fall det är möjligt.
- Naturliga störningar som till exempel översvämningar och stormfällningar tillåts ha ett naturligt förlopp.
- Fällning av träd undviks vid alla typer av åtgärder, förutom vid avveckling av främmande trädslag.
- Alla åtgärder i reservatet planeras så att körsador och annan påverkan på markskiktet undviks.
- Besökare informeras om reservatets naturvärden.

3. Prioriterade bevarandevärden

Områdets prioriterade bevarandevärden är de strandnära skogsmiljöerna med dess rika och ovanliga flora och geologiska värden. Den kalkhaltiga berggrunden har gett upphov till rika bestånd av flera arter av orkidéer, röd trolldruva samt flera typiska fjällväxter utmed stränderna och i fuktdrågen. Reservatet omfattar också en sträcka av den outbyggda Tärendöälven och älvstränderna har en naturlig dynamik med ishyvling och årstidsbundna vattenfluktuationer.

4. Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Täljstensskogen
Kommun:	Pajala
Lägesbeskrivning:	ca 7 km SV om Junosuando
Area:	22,2 ha
Fastigheter och ägare:	Pajala Saittarova 11:1, privat markägare
Natura 2000:	SE0820430 Torne och Kalix älvsystem
Sameby:	Sattajärvi
Förvaltare:	Länsstyrelsen

5. Mål och åtgärder

5.1 Skog

Skogarna i reservatet utgörs till största del av plockhuggen men sannolikt aldrig kalavverkad granskog. Området är frodigt och hyser en rik flora. I reservatet ingår även vissa områden som är mer påverkade av modernt skogsbruk. Hela områdets skogliga naturvärden bedöms dock i dagsläget bevaras bäst genom fortsatt fri utveckling.

Länsstyrelsens inställning är att naturvårdsbränning, liksom spontant uppkommen brand i skogsmark generellt sett är mycket värdefullt ur naturvårdssynpunkt. Naturreservatet utgör en rest av naturskog i ett annars hårt brukat landskap. På vissa håll i reservatet finns mer triviala och talldominerade bestånd vars naturvärden skulle gynnas av en naturvårdsbränning. Men med anledning av reservatets ringa storlek och höga botaniska värden planeras ingen naturvårdsbränning inom reservatet. Av samma skäl ska även spontant uppkomna bränder släckas inom området. Vid släckningsarbete ska skonsamma metoder användas och naturliga begränsningslinjer så som vägar, vattendrag och rågångar i första hand nyttjas för att undvika skador på den känsliga miljön. Fysiska ingrepp som fällning av träd eller anläggande av mineralgator får inte göras inom reservatet.

Målsättningen inom alla skyddade områden är att främmande arter (t ex contortatall) inte ska finnas. Idag finns inga uppgifter om att contortatall skulle ha etablerats inom reservatet. Om contortatall eller andra främmande arter upptäcks inom naturreservatet ska detta rapporteras och åtgärdas.

5.1.1 Skogliga värdekärnor

De skogliga värdekärnorna i reservatet utgörs av strandnära skog vid Tärendöälven och granskog av naturskogskaraktär (Bilaga B). I stora delar av området skärs skogspartierna av små fuktdråg som avvattnar ett myrområde längre upp. Området är ställvis väldigt lövrikt med asp, björk och sälg. Ner mot älven finns på flera ställen branta nipor med äldre naturskog.

Granskogen, som delvis kan klassas som gransumpskog, är produktiv och marken täcks av en frodig, örtrik undervegetation. Skogen är flerskiktad och olikåldrig men genomgående kraftigt påverkad av återkommande plockhuggningar, dock har området sannolikt aldrig kalavverkats. Trädåldern varierar generellt från 50 till 200 år, men många av granarna i fuktdrågen är 200-250 år. Mängden död ved är sparsam och består mestadels av yngre självgallrade träd samt enstaka rötbrutna granar.

I de flertalet fuktdråg som förekommer i granskogen finns en rik flora med många ovanliga växter, däribland ett rikt bestånd av skogsfru. Även fler orkidéer finns här; korallrot, grönkulla och knärot. Området hyser också stora bestånd av röd trolldruva samt en vit variant av trolldruva.

Fortsatt fri utveckling med intern dynamik bedöms vara den bästa skötselåtgärden för att bevara naturvärdena i områdets värdekärnor.

Bevarandemål

- Arealen värdekärna får inte minska; målet är att arealen värdekärna ska öka i takt med att utvecklingsmarker uppnår statusen värdekärna.
- Naturvärden ska bevaras och växt- och djurlivet ska tillåtas utvecklas fritt. Förändringar i naturtillståndet ska endast ske genom naturlig succession och naturliga processer.
- Främmande arter som t ex contortatall ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

- Avveckling av främmande arter vid behov.

Datum
2018-12-11

Diarienummer
511-14230-2017

NVR ID
2044071

Strandmiljö längs Tarendöälven. Foto: Frédéric Forsmark/Länsstyrelsen Norrbotten.

Produktiv granskog med örtrik undervegetation. Foto: Frédéric Forsmark/Länsstyrelsen Norrbotten.

5.1.2 Skogliga utvecklingsmarker/skyddszoner

I reservatet finns ett område klassat som utvecklingsmark och en skyddszon, se bilaga B.

I norra delen av reservatet, på östra sidan av älven, finns äldre barrblandskog som är underköjd inför avverkningen som var planerad innan reservatsbildandet. Detta område har klassats som utvecklingsmark. Småträden har röjts bort, men det förekommer en del lövträd.

På västra sidan av älven ingår ett parti med genomhuggen, ca 100 - 150-årig tallskog på sandmark. Skogspartiet är tänkt att fungera som en skyddszon mot de annars väldigt hårt brukade, intilliggande skogsskiftena. I den branta sluttningen ner mot älven finns dock ett flertal äldre tallar samt äldre lövträd.

Områdena är så pass små att ingen aktiv skötsel bedöms nödvändig i dagsläget. Fortsatt fri utveckling med intern dynamik bedöms vara den bästa skötselåtgärden för att utveckla naturvärdena i reservatets utvecklingsmark och skyddszon.

Bevarandemål

- Naturvärdena ska öka och skogen ska utvecklas i riktning mot skiktad naturskog.
- Främmande arter som t ex contortatall ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

- Avveckling av främmande arter vid behov.

Datum
2018-12-11

Diarienummer
511-14230-2017

NVR ID
2044071

Äldre barrblandskog klassad som utvecklingsmark. Den är underröjd inför den avverkning som var planerad innan reservatsbildningen. Få småträd är kvar men det finns en del lövträd. Foto: Frédéric Forsmark/Länsstyrelsen Norrbotten.

5.2 Våtmarker och vattendrag

3210 Större vattendrag

Reservatet ligger på ömse sidor om Täreändöälven. Täreändöälven ingår i Torneälvens vattensystem och ingår därmed i Natura 2000-nätverket. Täreändöälven är även utpekad som nationellt särskilt värdefull ur naturvårds- och fisksynpunkt. Mindre fuktdrag avvattnar en myr som ligger högre upp i terrängen på östra sidan av reservatet.

Länsstyrelsen har inte genomfört någon riktad naturvärdesinventering av reservatets våtmarker eller vattendrag. Det går därför inte att utesluta att de kan vara påverkade av någon form av markavvattning eller annan yttre påverkan som kan ha en negativ effekt på naturvärdena. Om senare inventeringar visar på någon yttre påverkan som skulle kunna åtgärdas genom aktiva åtgärder kan nedanstående mål och åtgärder komma att anpassas i enlighet med detta.

Bevarandemål

- Naturlig hydrologi ska bevaras och växt- och djurlivet skall tillåtas utvecklas fritt. Förändringar i naturtillståndet ska i första hand ske genom naturlig succession och naturliga processer.
- Främmande arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

- Avveckling av främmande arter vid behov.

5.3 Kulturmiljövärden

På östra sidan av Tarendöälven, vid reservatets norra gräns, finns rester efter en tjärdal (Bilaga B).

Det är viktigt att kulturmiljövärden bevaras och att särskild hänsyn tas så att dessa inte skadas vid eventuella skötselinsatser. För att undvika skador på kulturmiljövärden ska samråd ske med länsstyrelsens antikvarier inför eventuella skötselinsatser i närheten av fornlämningar och andra kulturmiljövärden.

5.4 Information och anläggningar

Täljstensskogen är ett förhållandevis okänt utflyktsmål. Området nyttjas så vitt länsstyrelsen känner till endast i begränsad omfattning för jakt, utflykter och bärplockning. Området lockar troligen främst botaniskt intresserade besökare eller fiskare som passerar reservatet vid fiske längs med Tarendöälven. Genom att området nu ges naturreservatsstatus kommer områdets höga botaniska och geologiska värden sannolikt att bli mer kända, vilket kan innebära en viss ökning av antalet besökare, dock rör det sig sannolikt fortfarande om enstaka personer.

I området saknas stigar, eldstäder och andra anordningar för rörligt friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att det inte behövs några i dagsläget. Behovet av anläggningar och stigar behöver kontinuerligt utvärderas. Utgångspunkten för detta är att reservatet ska nyttjas för rörligt friluftsliv utifrån sina naturgivna förutsättningar. Om behov uppkommer och det bedöms vara förenligt med reservatets syften kan nya anläggningar för att kanalisera eller främja friluftslivet iordningsställas.

Digital information om naturreservatet finns på länsstyrelsens hemsida. I dagsläget föreslås ingen platsbunden information så som informationsskylt eller dylikt.

Skötselmål

- Allmänheten ska på ett enkelt sätt kunna ta del av information om naturreservatet.
- Information om reservatet på länsstyrelsens hemsida ska underlätta för besökare att hitta till reservatet.
- Markslitaget från besökare får inte bli så stort att det påverkar områdets natur- eller upplevelsevärden negativt.

Skötselåtgärder

- Information om reservatet läggs ut på länsstyrelsens hemsida snarast efter att beslutet vunnit laga kraft.
- Anläggningsgraden ska vid behov utvärderas och anpassas till de behov som finns.

5.5 Gränser

Naturreservatets gränser ska markeras enligt Naturvårdsverkets anvisningar snarast efter att naturreservatet har beslutats.

Skötselmål

- Reservatets gränser ska vara tydligt markerade enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Skötselåtgärder

- Kontroll av gränsmarkeringarna och rågångar ska göras löpande.
- Vid behov åtgärdas otydliga markeringar och rågångar.

5.6 Tillfartsvägar

Närmaste vägen till reservatet är från Junosuando via byn Lautakoski (Bilaga A). Det finns ingen allmän väg att köra hela vägen fram till reservatet, sista biten måste man gå. Från Lautakoski finns det mindre skogsbilvägar som går mot reservatet men dessa är ibland bommade. Det finns ingen iordningställd parkeringsplats. Lämpligast är att parkera vid den allmänna vägen i Lautakoski och gå sista biten.

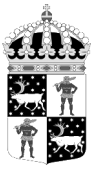
6. Sammanfattning av skötselåtgärder

Avsnitt	Vad	När
	Översyn och eventuell revidering av Skötselplan	Senast 2028
5.1	Skog	
	Borttagande av främmande arter	Vid behov
5.2	Våtmarker och vattendrag	
	Borttagande av främmande arter	Vid behov
5.4	Information och anläggningar	
	Information om reservatet läggs ut på länsstyrelsens hemsida	Snarast efter att beslutet vunnit laga kraft
	Anläggningsgraden ska med jämna mellanrum utvärderas och anpassas till de behov som finns	Vid behov
5.5	Gränser	
	Kontroll av gränsmarkeringarna och rågångar	Löpande
	Åtgärda otydliga rågångar och markeringar	Vid behov

7. Källhänvisning

Länsstyrelsen 2012, 2013

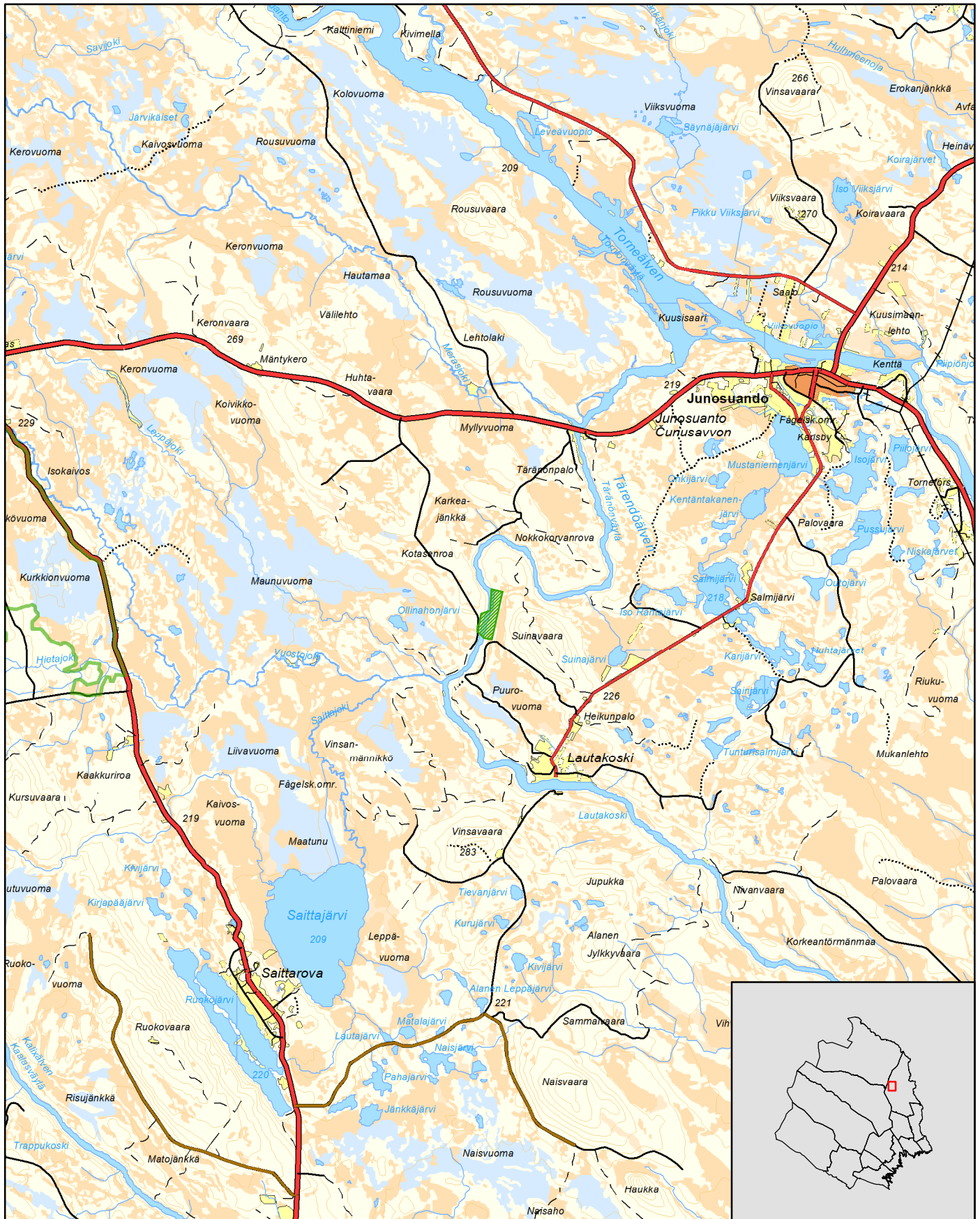
Data från fältinventering

Naturreservatet Täljstensskogen

Pajala kommun

Skala 1:100 000

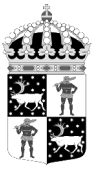
Länsstyrelsen
Norrbotten

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

- Gräns för naturreservatet
- Övriga naturreservat

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 KM

Länsstyrelsen
Norrbotten

511-14230-2017

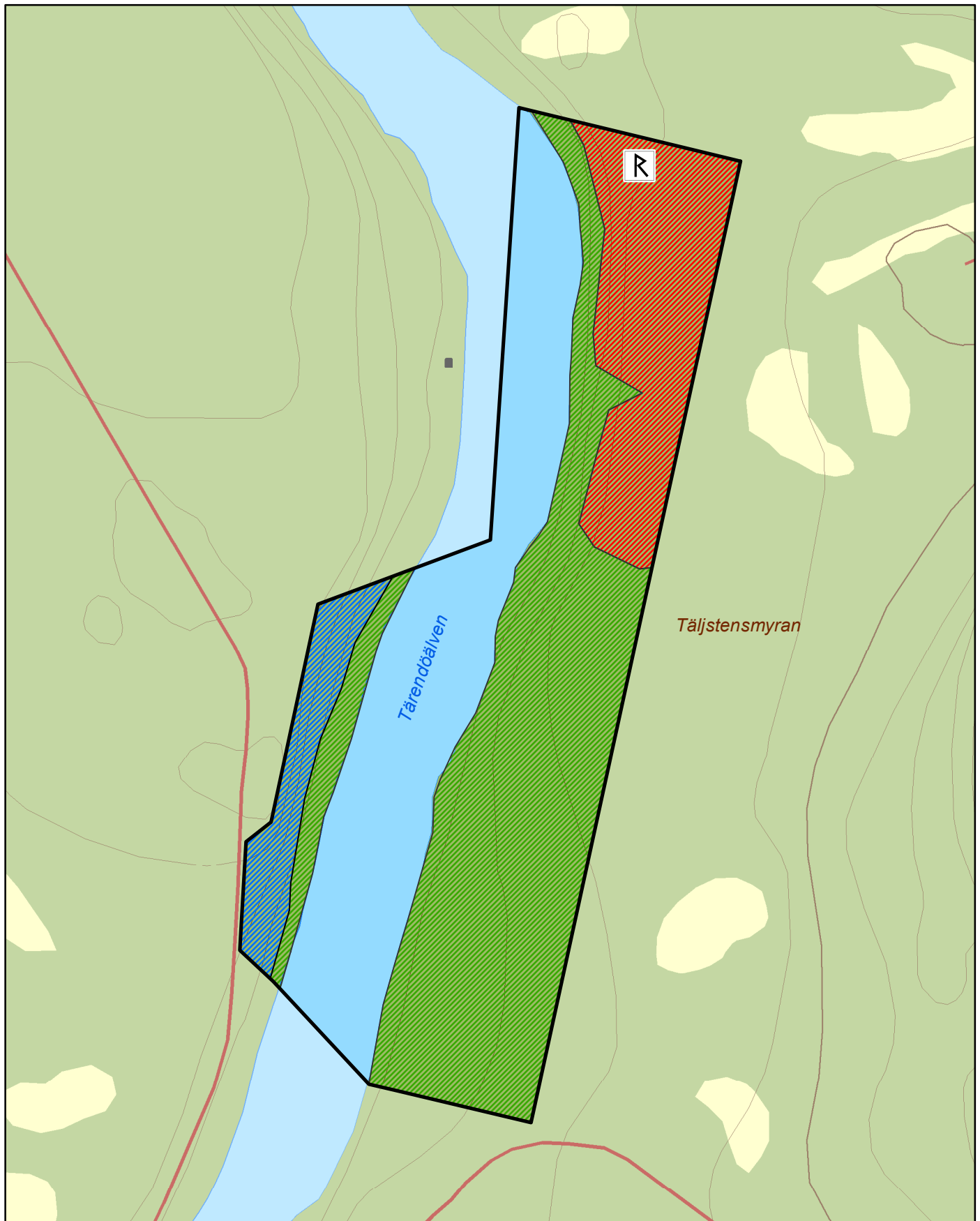
NVR ID 2044071

Bilaga B

Naturreservatet Täljstensskogen

Skoglig naturvärdesklassning samt fornlämningar

Skala 1:5 000

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

0 100 200 300 Meter

